

Viktoriia Makarovych
*Doctor of Economics Sciences, Docent,
Professor at the Department of Accounting and Auditing
Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian University*

Макарович В.К.
*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку і аудиту
Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-639-3-30>

ORGANISATION OF ACCOUNTING IN BANKING ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTING INNOVATIVE INFORMATION TECHNOLOGIES

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасний етап розвитку банківської системи характеризується інтенсивним впровадженням інноваційних інформаційних технологій, які радикально змінюють зміст і структуру організації бухгалтерського обліку в банківській діяльності. Умови зростаючої конкуренції, посилення регуляторних вимог, поява нових фінансових інструментів та цифрових сервісів вимагають від банків перегляду моделей організації бухгалтерського обліку.

Останні роки з'являється низка публікацій, де організацію обліку в банках розглядають уже не тільки як сукупність процедур, а як елемент системи управління банку. Зокрема, М.Ю. Лалакулич, Л.П. Рибак, Е.Ф. Югас акцентують, що організація обліку в банківській діяльності повинна бути побудована таким чином, щоб об'єднувати в єдине ціле фінансовий облік та управлінський облік [1, с. 12–14]. Фаріон Я. та Фаріон Т. стверджують, що облік повинен бути організований таким чином, щоб забезпечити формування повної, деталізованої та своєчасної інформації, без якої неможливо ухвалити обґрунтовані управлінські рішення [3].

Організація бухгалтерського обліку в банківській діяльності в умовах застосування новітніх інформаційних технологій потребує не просто автоматизації окремих операцій, а докорінної зміни логіки побудови всієї облікової системи. Традиційна модель, у якій облік «підтягує» інформацію з різних операційних модулів наприкінці дня, ґрунтується на пакетній обробці даних, ручних звірках, дублюванні інформації та значній участі бухгалтера як оператора. У такій системі дані часто

рознесені по кількох базах, управлінські показники не завжди узгоджені з бухгалтерськими, а своєчасність інформації обмежена технічною можливістю її обробки.

Радова Н. В., Плотнікова А. О. в своїх дослідженнях звертають увагу, що розвиток технологій сприяє модернізації бухгалтерської науки та стимулює розвиток методології організації бухгалтерського процесу банками [2]. Погоджуємось з точкою зору С. М. Халатур, Н. М. Сіренко та К. А. Мікуляк, що цифрові технології кардинально змінюють підходи до організації обліку в банках [4].

За результатами аналізу наукових досліджень, пропонуємо розглядати організацію бухгалтерського обліку в банку, як систему, яка базується на формуванні єдиної цифрової обліково-аналітичної платформи банку. В даному випадку кожна банківська операція трактується як подія, що реєструється у стандартизованому форматі та автоматично перетворюється на облікові проведення за задалегідь визначеними методологічними правилами. Такий підхід дозволяє змістити акцент із ручного введення господарських операцій на розроблення, формалізацію та постійне вдосконалення системи облікових правил, які забезпечують безперервне відображення операцій у режимі реального часу.

Ключовим елементом такого підходу є подієвий підхід до фіксації господарських операцій. Замість функціонування окремих модульних підсистем (кредитної, депозитної, карткової, казначейської), які здійснюють автономне ведення обліку та передають до облікової платформи періодично агреговані результати, усі підсистеми формують уніфіковані облікові події: такі як видача кредиту, нарахування процентів, утримання комісії, надходження платежу, коригування ліміту чи пролонгація договору. Ці події в реальному або наближеному до реального часу надходять у єдиний подієвий реєстр, де зберігаються із зазначенням часу, учасників, реквізитів договору, продукту, каналу обслуговування та інших аналітичних параметрів. Важливо, що події не редагуються та не переписуються; будь-яка зміна оформлюється як нова подія, що забезпечує повну простежуваність і можливість реконструкції стану банку на будь-яку дату.

Наступним логічним компонентом процесу організації бухгалтерського обліку є запровадження облікового модуля, який виступає спеціалізованим програмним і методологічним блоком, що перетворює події на бухгалтерські проведення. Для кожного типу події в системі визначається правило: які рахунки дебетуються й кредитуються, які аналітичні розрізи додаються, як операція відображається в балансі, звіті про фінансові результати, позабалансовому обліку, які оціночні зобов'язання чи резерви формуються тощо. Сутність формування такого облікового модуля полягає в тому, що ці правила не вливаються раз і назавжди в код системи, а зберігаються у вигляді керованої конфігурації, за яку методологічно відповідає бухгалтерська служба. Тобто план

рахунків, принципи облікової політики, логіка визнання доходів і витрат, підходи до оцінки активів і зобов'язань трансформуються у набір формалізованих правил, доступних для налаштування спеціалістами бухгалтерської служби у спеціальному інтерфейсі. Зміна нормативної бази, вимог НБУ, підходів до резервування чи впровадження нових банківських продуктів не потребує від облікового персоналу ручних коригувань; натомість відбувається корекція відповідних облікових правил із наступним тестуванням та затвердженням.

Особливе значення при такому підході організації бухгалтерського обліку в банківській діяльності набуває якість інтеграції бухгалтерського обліку з підсистемами ризик-менеджменту та управлінського обліку. Якщо облікові правила спроектовані коректно, кожна господарська операція містить достатній набір аналітичних параметрів, щоб на їх основі будувати детальні зрізи за клієнтами, портфелями, секторами економіки, каналами продажу, регіонами, лімітами, строками погашення. Це дозволяє уникнути паралельного управлінського обліку в окремих інформаційних системах. Організація обліку в такому форматі передбачає, що єдине джерело даних для фінансової, регуляторної та управлінської звітності – це дані, сформовані в результаті роботи облікового модуля та збережені у структурованому сховищі.

Таким чином, запропонована модель організації бухгалтерського обліку в банківській діяльності із застосуванням новітніх інформаційних технологій базується на трьох опорних ідеях. По-перше, облік інтегрується в саму архітектуру цифрового банку як єдина обліково-аналітична платформа, побудована на подієвій моделі даних і обліковому модулі з гнучкими правилами. По-друге, центр тяжіння облікової роботи переноситься з ручних операцій на проектування, налаштування й контроль облікових правил. По-третє, оновлена модель дозволяє забезпечити реальний час облікового відображення, високу якість та узгодженість інформації, що стає базою для формування фінансової та не фінансової звітності, ризик-менеджменту та управління банком в цілому.

Перспективами подальших досліджень є вивчення впливу цифрової організації обліку на управлінські процеси банку.

Література:

1. Лалакулич М.Ю., Рибак Л.П., Югас Е.Ф. Організація бухгалтерського обліку в банках. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2024. №3 (274). С. 11–16. URL: <https://ndiime.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/3-274-2024.pdf> (дата звернення 09.10.2025)
2. Радова Н. В., Плотнікова А. О. Вплив цифрової трансформації на бухгалтерський облік. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Збірник наукових праць*. 2023. № 11–12. С. 134–141. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2023/312-313/pdf/134-141.pdf> (дата звернення 09.10.2025)

3. Фаріон Я., Фаріон Т. Бухгалтерський облік як складова інформаційного забезпечення банківського менеджменту. *Економічний аналіз*. 2010. Вип. 5. С. 37–38.

4. Халатур С. М., Сіренко Н. М., Мікуляк К. А. Цифрові технології організації обліку в банках. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025 № 11. С. 63–66. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/12159> (дата звернення 09.10.2025)